

BARBORA HRÍNOVÁ
JEDNOROŽCE

ASPEKT

knižná edícia

Barbora Hrínová (1984) je v súčasnosti odbornou asistentkou v Ateliéri scenáristickej tvorby Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave. Ako trojnásobnej finalistke literárnej súťaže Povedka jej vyšli texty v zborníkoch *Povedka 2008*, *Povedka 2017*, *Povedka 2018* a v cykle audiopovedky.sk. Je tiež autorkou rozhlasových dokumentov pre RTVS a Český rozhlas *Planétka 3730 Hurban*, *Vianočné šteňiatko* a *Zväčšené srdce*. V oblasti televíznej scenáristiky spolupracovala na niekoľkých seriáloch a dokumentárnom cykle *Prvá*. Postdoktorandský výskum o novodobej gruzínskej kinematografii realizovala na Ilia State University v Tbilisi a vďaka Fulbrightovmu štipendiu pre výskum strávila päť mesiacov na univerzite v Kalifornii v USA. Je spoluautorkou scenára pripravovaného filmu podľa poviedky *Chémia*.

JEDNOROŽCE

Vyšlo v roku 2020 v Knižnej edícii ASPEKT.
www.aspekt.sk

Napísanie knihy vo forme štipendia
a jej vydanie podporil z verejných zdrojov
Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

copyright © Barbora Hrínová 2020
redakcia: ASPEKT
design © Mária Rojko
foto detskej kresby na obálke © Barbora Hrínová
produkcia: pressitech, s.r.o., Bratislava
prvé vydanie

ISBN 978-80-8151-091-5
EAN 9788081510915

BARBORA HRÍNOVÁ
JEDNOROŽCE

2020
ASPEKT

OBSAH

SATURNOV NÁVRAT 11

CHÉMIA 41

INTERNATIONS 68

SLADKÁ 101

TESNE VEDĽA 118

JEDNOROŽCE 123

NAŠA 152

KLEBETA 166

MOJIM DRAHÝM RODIČOM
A JUROVI

SATURNOV NÁVRAT

Píše si zoznamy. Perom na linajkový papier vytrhnutý zo zošita. Včera pribudol nový, všimnem si, keď prechádzam cez jej izbu na balkón.

električenka
hypošpecialista
Klára!!!
~~okresný súd BA III~~
mama - Skype
~~drogéria~~
káva, cukor, čaj
vonné sviečky

Teraz by mala skypovať, nech si môže rýchlo odškrtnúť aj mamu.

„Bože, dieťa, kedy si upraceš?“

„Nestíham, mami.“

„Musíš si nájsť čas. Aspoň v sobotu.“

Sobota bola u nich doma vždy upratovací deň. Izba za mamou pôsobí úhľadne a usporiadane. Na vrchu skrinky si vyše tridsaťročný anjel spokojne podopiera keramické líca.

„No ako sa máš? Ako v práci? Už ti zaplatila?“

Romana znovu zmlkne.

„Buď ešte trpezlivá, veď tam nie si ani tri mesiace.“

V maminom hlase cítiť obavy.

„To je jedno. Ako sa máš ty?“

„Veď vieš. Motám sa okolo domu. Pozrela som si nový diel Cestománie o Andalúzii. To ti je taký krásny kraj.“

„A čo takto urobiť si nejaký malý výlet? Hocikam,“ nadhodí Romana.

„Veď idem, idem,“ bráni sa mama. „Na zajtra mám lístok na vlak do Žiliny.“

Prekliata Žilina. Odkedy sa sestere narodili deti, chodí tam ako do fabriky.

Romana by ju chcela niekam vziať. Vytrhnúť od otca a povinností. Aspoň na štvordňový zájazd do Ríma. Nech sa konečne prežehná aj v Bazilike svätého Petra. Nikdy ju naživo nevidela, sleduje odtiaľ len televízne prenosy Urbi et Orbi.

Skype netrval dlhšie ako moja cigá.

„Idem za Klárou,“ zakričí smerom ku mne a o chvíľu zabuchne vchodové dvere. Z jej kresla zmizli jazdecké nohavice.

Od zastávky autobusu je to k stajňam v zoo ešte kilometer do kopca po prašnej ceste. Neukázala sa tam dva týždne. Má výčitky. Možno na ňu Klára zanevrela. Nevystrčí k nej radostne hlavu z boxu, len čo ju zacíti prichádzať. Bude jej pohľadom vyčítať, že už to nie je ako kedysi, keď ešte pracovala u Doktora a chodila za ňou každý, prinajhoršom každý druhý deň. Ale Klára si nepamätá a hlavne neporovnáva. Preskákala si už horšie veci. Romana podá kobyle k papuli jablko, dlaň jej olizne teplý vlhký jazyk.

Vyvedie ju na priestranstvo pred stajňami. Musí ju pred jazdením učesať, umyť a vystrojiť. Keď po nej prechádza kefou, nad srstou sa zvíří prach. Zo zaparkovaného terénneho auta vystupuje správca stajne a kráča k Romane.

„Zdravím. Neevidujem od vás nájom za minulý mesiac. Možno vám neprešiel platobný príkaz. Išli hore energie. Na jeden box plus pätnásť eur.“

Romana sa zahanbí za svoj prednastavený horný limit. Nemyslela si, že za sedem metrov štvorcových, vystlaných slamou, to môže byť niekedy viac ako dvesto eur.

„Jasné. Uhradím to, prepáčte za oneskorenie.“

Chce vysadnúť do sedla, ale chýba jej švih. Musí sa odraziť od zeme ešte raz. Ide s Klárou takmer krokom, točia sa dookola po vyhradenom okruhu jazdiarne. Ale potom ju náhle popchne a Klára sa poriadne rozkluše. Preskočia nízku ohradu a dostanú sa na lesnú cestu. V cvale mínajú kmene stromov. Už to potrebovala.

Zastaví sa kúpiť kávu, cukor, čaj a prihodí do košíka aj sviečky. Chcela si ich vybrať v nejakom voňavom etnošope, ale vystačí si aj s takými z Kauflandu. Pozrie na mobil, či jej Vanda nepíše, že je už na ceste. Mala na recepcii skončiť o ôsmej, ak sa tam práve nezakecala s nejakou turistkou. V hosteli prichádza do kontaktu s rovesníčkami z celého sveta. Romana v rade na pokladňu rozmýšľa, či pre Vandu nie je pristará. Vanda si určite všimla jej vrásky, ktoré ona sama na sebe pozoruje od dvadsiatich siedmich a teraz v tridsiatich dvoch sú už celkom viditeľné. Vejáriky okolo očí, keď sa usmeje. To aby sa už radšej ani neusmievala, ale veď aj tak nemá veľmi dôvod. Ešteže zrkadlo v kúpeľni na byte je také milosrdné. Prasknuté a pokryté čoraz matnejšou clonou. Mala by ho už naozaj niekedy umyť. Alebo to pripomenie spolubývajúcej. Celé dni len chodí po byte v teplákoch.

Pokúša sa vydrhnúť starú vaňu. Vanda si objednala spoločný kúpeľ. Asi očakáva, že Romana kvôli nej zmení kúpeľňový skanzen na jaskynku z wellness centra. Keby zhasli a nechali svietiť len sviečky po okrajoch vane, nemuselo by to byť také zlé. Pípnje jej správa. Frajerka už asi stojí za dverami.

Lenže je to esemeska od šéfky Kristíny, ktorá si nechá hovoriť Kira.

Čauko, urgent!! Ten Ivanov rozvod treba dozajtra. Načítať, spripomienkovať a nahodiť zmluvy. Stačí prvú verziu. Ráno to potrebujem mať v maile. Celkom som zabudla, že to horí. Môžeš sa na to pozrieť?? Dikesko!

Ustrnie s jednou zapálenou sviečkou v ruke. To snáď nie je pravda. Teraz. O 21.30. Podklady k rozvodu majú päťdesiat strán, pripomienkovanie jej zaberie dve-tri hodiny a prvý nástrel zmluvy dokončí asi na svitaní. Je v pokušení hodiť mobil do vane, ktorá je už čiastočne napustená. Chvejúcou sa rukou ho ale položí na práčku, vyjde z kúpeľne a zaklope na dvere mojej izby.

„Ideš na balkón?“

Zdvihnem sa od monitora, už som si aj potrebovala zapáliť. Sadnem si na ošarpanú stoličku a ona na stĺpec zimných pneumatík, ktoré tu zostali po predošlom nájomcovi. Vráti sa ešte po kávu, poriadne silného turka.

„Dám jej výpoveď. Fakt, toto nie je normálne. Ja nie som jej otrokyňa.“

Pozerá odhodlane do tmy, rozriedenej bodovým svetlom pouličnej lampy. Má profil gréckeho hrdinu, ktorého Achillovou pätou je nepokoj.

„Btw, zdražela stajňa. Stav sa, že o chvíľu sa nám ozve aj majiteľ bytu, že zdvíha nájom. Som tu posledný rok, prisahám,“ dokončí s napätím a položí šálku kávy na rozhegáný stolík medzi nami.

Doľahne k nám zvonček od dverí. Ide otvoriť.

Uvoľním Vande miesto na balkóne. Prejde okolo mňa dvadsaťštyriročná dievča. Polovicu tváre jej prekrývajú tyrkysové vlasy. Na tričku má nápis Ľuďom jebe. Ako obvykle, sotva ma pozdraví.

„Kúpila som levanduľovú soľ do kúpeľa,“ pobožká sa s Romanou a vytiahne fľaštičku.

„Sorry, zlato. Môžeš sa okúpať sama. Musím robiť.“

„To vážne? Zase?!“ je hneď urazená.

„Nevedela som. Prišlo to pred pätnástimi minútami.“

„Počula už ona o niečom takom ako pracovná doba?“
pýta sa naliehavo.

„Pozri sa na svoje tričko. Tam máš vysvetlenie,“ odsekne jej Romana.

Keď v noci idem na záchod, vo vedľajšej izbe sa ešte svieti. Dvere nepriliehajú, kľučky sú vykývané. Bez ohľadu na to, ako silno sa stlačia, dvere sa vzápätí pootvoria.

„Kedy si kúpiš auto?“ doľahne ku mne mladší hlas.

„Môžeš byť ticho? Potrebujem sa sústrediť.“

„Veď na lízing. Mohli by sme ísť v lete na roadtrip do Nórska.“

„Zober si nejakú knihu alebo spi. Môžeš zhasnúť, mne stačí svetlo z monitora.“

„Myslela som si, že koňa si kupujú iba ľudia, čo už majú dve autá v garáži.“

Milujú sa až ráno. Natieram si chlieb maslom a počujem ich tlmené vzdychanie. Na chvíľu sa započúvam a potom zapnem rádio.

O pol deviatej odchádzajú z bytu. Chodník od našej brány stúpa a o niekoľko metrov sa stáča doľava. Romana v mier-
nom predklone robí rúzne dlhé kroky. Vanda sa musí sna-
žiť, aby jej stačila. Je menej odhodlaná, difúznejšia. Dalo by
sa čakať, že zastane a vydá sa iným smerom. V sivých ka-
bátoch a s plátennými taškami prehodenými cez plecia vy-
zerajú, akoby išli na nejaký hudobný festival. Odvrátim po-
hľad od okna a zapnem si laptop.

Stoja v preplnenom autobuse. Je taký natrieskaný, že ich te-
lá sa dotýkajú, ale Vanda zámerne odvracia pohľad. V ušiach
má slúchadlá. Jej by stačilo vyraziť z bytu o hodinu neskôr,
vtedy by bol autobus už poloprázdny. V pohode by stihla
prednášku z antického maliarstva na katedre kulturoló-
gie. Romane sa zdá, že ju postupne sklamáva. Nemala hneď
na prvom stretnutí spomenúť, že má koňa. Ale nepredpo-
kladala, že Vanda si o nej urobí stereotypný obraz: právnič-
ka s koňom, určite má aj auto v súkromnej garáži a niekam
ju potiahne. Napríklad ju zoznámi s niekým. A ten niekto
zasa s riaditeľom Guggenheimovho múzea. Tam sa o päť ro-
kov zrejme vidí ako kurátorka. Je to síce krajne nepravde-
podobné, ale v jej prípade ešte stále možné. To je medzi nimi
hlavný rozdiel. Asi ako medzi sľubným potenciálom a šedi-
vou realitou, ktorej je všade naokolo toľko, že sa Romane
takmer nepodarí vystúpiť.

Kira sedí za notebookom a prezerá si materiály, ktoré jej Ro-
mana poslala o štvrtej ráno.

„Máš tu zopár preklepíkov,“ poznamená, „ale inak, good
job!“

Asi je to pochvala. A teda dobrá príležitosť aj na oše-
metnejšie otázky. Napríklad o zvýšení platu. Ale to si netrúf-
ne. Chce sa len dozvedieť, kedy jej Kristína vyplatí, čo jej už
patrí – za uzavreté projekty, ktoré urobila navyše. Akútna
nevyspatosť eliminuje jej trpezlivosť.

Kristína sa zatvári ako neviniatko.

„No hneď, moja. Hneď ako zaplatia klienti mne.“

„To už mali dávno urobiť, prešvihli všetky termíny
v zmluvách.“

„Nemajú to teraz ľahké, ver mi. Ručím za nich, že za-
platia.“

„Nemohla by si ich, prosím, pourgovať? Aspoň týchto
troch.“

Romana jej podá zoznam s menami na oranžovom pripomínajúcom papieriku, ktorý má mesiac prilepený na svojom monitore. Najradšej by ich obvolala sama.

Kurucz

Horváth

Synaková

Kira sa zatvári, akoby do kancelárie vletel ovad a pokazil jej pohodové ráno. Vykročila doň z luxusného mezonetu v centre mesta. Romanu tam raz pozvala, keď ešte boli spolužiačky na vysokej. Najviac jej utkveli v pamäti matrace z konského vlasu.

„Prišiel ti plat na účet? Prišiel. Dvanásteho ako pozerám,“ obhajuje sa.

To áno. Ten úbohý fix, čo majú dohodnutý v zmluve. Kvôli tomu nemusela meniť firmu. Kristína jej tvrdila, že má vybudovanú solventnú klientelu. Že rozvádza aj celebrity. Ale odkedy tu pracuje, nikto z tých, ktorí sa rozviedli podľa titulky *Nového času*, sem ani nevkrečil. Chodia sem len kolegovia a známi Kirinho priateľa. Skutočný biznis robí on. Vyrába výkonné čističky bazénov. Je o ne záujem aj v Thajsku a Číne.

„Do konca týždňa to poriešime. Platí?“ nevzdáva sa Romana.

„Jasné,“ povie Kristína a vstáva od stola. „Teraz musím bežať. Mám míting v meste. Možno z toho bude nový klient.“ Zvesí si z vešiaka sáčko a odchádza.

Romana ju podozrieva, že ide na kozmetiku.

Pozera sa za dlhými štíhlymi nohami, ako kráčajú z kancelárie. Plagátové blondínky ju nikdy nepriťahovali. Krása je komplikovaná vec, spomenie si na jeden Kirin ešte internátny výrok. Treba sa o ňu starať a zveľaďovať ju. Romana ju začína podozrievať, že aj túto firmu si pestuje ako takú okrasu. Ktorú jej daroval priateľ k narodeninám. Aby sa nepovedalo. Keď ju už zdobí ten titul z práva.

O šiestej podvečer má stále veľa agendy na stole, ale stretnutie s hypošpecialistom nechce už tretíkrát prekladať. Zamkne kanceláriu a ide na dohodnuté miesto. Cestou trpne, ako posúdil jej príjmy za minulý rok. Keď sa vráti na byt, rozhorčene hodí analýzy na stôl v kuchyni.

„Môžem si začať vyberať nejakú garsoničku.“

„Prosím?“

„Dostala by som hypotéku max šesťdesiatisíc. S mojimi úsporami to bude stačiť tak na jednoizbák niekde na konečnej.“

„To nemusí byť zlé. Ja by som to brala,“ chcem ju upokojiť.

Zamieri na mňa prstom. Čudujem sa, že si nezobrala nôž.

„Keby som študovala umenie, bola by som zmierená s tým, že budem živiť niekde na periférii. Ale ja som vyštudovala praktický odbor!“ zabuchne za sebou dvere na izbe.

Rozmýšľam, kto jej ten praktický odbor vnútil. Či rodičia, alebo jej ľavá hemisféra, ktorá v osemnástich získala definitívne navrch.

Nedávno mi na balkóne povedala:

„Klára je pre mňa ako ruža pre Malého princa. Viem, že ju tam niekde mám, že sa o ňu musím postarať, a to ma drží pri živote.“

Do devätnástich rokov písala básne. Získala druhé miesto v súťaži Krídla Ivana Laučíka.

Večeriame spolu za stolom, každá svoju ovsenú kašu.

„Inak, aj tento byt by sa dal pekne prerobiť,“ rozhladne sa dychtivo po kuchyni, „keby bol môj.“

Skúšam o Romaninej situácii niečo zistiť na internete. V súčasnosti už musí mať módnou quarter life crisis za sebou. Na krízu stredného veku má ešte čas. Vyhľadávač mi na základe zadaných slov dáva do pozornosti stránku astrohľad.sk.

Tam nájdem celkom priliehavé vysvetlenie: *Najneskôr tesne po tridsiatke dochádza v psychike k zásadnej zmene... Aj ten najväčší idealista pocíti potrebu ukotvovať sa v hmotnej realite. Spôsobuje to Saturnov návrat do východiskovej pozície v čase nášho narodenia...*

Dnes už nechápe, prečo strávila u Doktora šesť rokov. Do jeho klientely patrili azylové domy, bezdomovecké centrá, denné stacionáre bojujúce s vlastnými dlhmi a s developermi. A ešte organizácie na ochranu zvierat. Jedna aktivistka ju priviedla na stopu ilegálneho obchodu. Kone držané v katastrofických podmienkach na lazoch mali byť prevezené na bitúnky v Poľsku. Doktor jej požičal svoje SUV a vyslal ju zdokumentovať situáciu. Keď sa na ňu prvá kobyla pozrela zahnisaným okom, vedela, že ten spor vyhrá a že jej dá nejaké meno. Ešte teraz sa usmieva, keď si spomenie, ako organizovala prevoz Kláry z myjavských kopaníc do Bratislavy. Medzi autami na diaľnici sa trmácala chatrná konská prepravka a ju hrialo pri srdci. Možno preto vydržala. A boli tam aj iné benefity. Doktor vydával pracovné pokyny zásadne zo svojej pracovne, ktorá sa, na rozdiel od emailovej schránky, okolo piatej zamkynala. Romana sa mohla venovať svojej neurasténii, chodiť na literárne večierky a vernisáže. Na jednej sa zoznámila s Vandou, ktorá roznášala aperitívy. Dali sa do reči pred atmosférickým obrazom Edmunda Gwerka. Doteraz si ho pamätá: *Jeseň na Sitne*. Doktor bol vlastne garantom jej práva na osobný život. A tiež vedel pochváliť. „Romana, vy do toho dávate všetko. Už vás vidím na Európskom súde pre menšiny v Haagu.“ Ale posielal stále tie isté peniaze. Mala sa s ním po konci-pientskej praxi rozlúčiť.

sprcháče, šampóny
opasok